

Studeren met Open Bijbel

Bijbelstudie sectie voor de wat meer gevorderde Bijbellezer

Thema's in de brief aan de Romeinen

1. Het evangelie voor de niet-Joden

Historische achtergrond

De apostel Paulus schreef de brief aan de Romeinen in ca. 58 na Chr.; waarschijnlijk in de Griekse stad Korinte. Sedert Christus' opstanding en hemelvaart, rond het jaar 30, hadden de apostelen en hun medewerkers veel gedaan om Zijn opdracht uit te voeren: het evangelie overal in de wereld bekend te maken. Eerst kwamen er gemeenten tot stand in Jeruzalem, Judea en Galilea. Daarna, als gevolg van vervolging van de christenen in Jeruzalem, gingen zij naar Samaria en vervolgens Syrië. Paulus, de geroepen apostel tot de niet-joden, de heidenen, bracht de heilsboodschap naar Klein Azië en Griekenland. In de grote steden in deze landen ontstonden gemeenten, met voor het merendeel niet-Joodse gelovigen, die de heilsboodschap – die zij zelf met blijdschap hadden aangenomen – in naburige plaatsen bekend gingen maken.

Korte chronologie

na Chr. (De jaartallen zijn slechts bij benadering aan te geven)

- 34 De bekering van Paulus
- 46 Zijn eerste zendingsreis naar Galatië
- 48 Tweede zendingsreis naar Filippi, Tessalonika, Athene en Korinte
- 53 Derde zendingsreis naar Efeze en gemeenten in Griekenland
- 58 Brief aan de Romeinen, geschreven voor zijn terugkeer naar Jeruzalem

Nu wil Paulus nog verder naar het westen reizen; eerst naar Rome en dan naar Spanje. Er zijn al gelovigen, Joden en niet-Joden, in de hoofdstad van het rijk; en in voorbereiding op zijn bezoek aan hen schrijft Paulus deze brief. In de eerste plaats in het belang van een goede, broederlijke relatie met hen, en in de tweede plaats zodat zij van hemzelf zullen vernemen welke boodschap hij overal predikt. Niet alle fundamentele thema's van het evangelie behandelt hij in deze brief. We vinden, bijvoorbeeld, weinig over Christus' wederkomst, de vestiging van Gods Koninkrijk op aarde, of de betekenis van Christus' gemeente. Maar de onderwerpen die hij wel behandelt, zijn kwesties van actueel belang bij alle pogingen het evangelie in de eerste eeuw te verkondigen. Deze positieve uitleg van de voornaamste christelijke geloofspunten zou in die eerste jaren van de gemeente een grote hulp zijn voor de gelovigen.

Deze brief is de vrucht van jarenlange arbeid onder Joden en niet-Joden. We komen dialectische passages tegen, waar wij een indruk krijgen van de felle discussies die – na een toespraak van Paulus – in de synagogen telkens weer moeten zijn gevoerd: “Wat is dan het voorrecht van de Joden?”; “Worden anderen boven ons gesteld?”; “Zullen wij zondigen, opdat de genade toeneme?”; “Heeft God zijn volk verstoten?”. In zijn antwoorden op de hem tegensprekende Joden en de diepzinnige verantwoording van zijn arbeid, bezitten wij als in geen andere brief in het Nieuwe Testament een uitvoerige uiteenzetting van het evangelie in een vijandige wereld. Al is deze brief, evenals de andere, in eerste instantie een gelegenheidsgeschrift dat ingaat op de problematiek van de evangelieverkondiging in de eerste eeuw, krijgt ook de hedendaagse lezer er een tijdloos inzicht in Gods heilswerk in Christus door. We hopen in de loop van dit jaar de hoofdthema’s van deze brief nader te belichten.

Apostel tot de heidenen

Paulus motiveert zijn intentie naar het westen te reizen door te wijzen op zijn bijzondere apostolische roeping. Hij ontving zijn apostelschap om geloofsgeloozzaamheid te bewerken onder alle heidenen (1:5). Waar hij ook predikt, geeft hij voorrang aan zijn volksgenoten; volgens het principe: “eerst voor de Jood, maar ook voor de Griek” (1:16). Vandaar zijn gewoonte eerst naar de plaatselijke synagoge te gaan, wanneer hij in een nieuwe stad aankomt.

De Joden waren het met Paulus eens, dat ook de heidenen (de *gojim*) gered konden worden. Voor hen betekende dit echter besnijdenis en de inachtneming van de Joodse wetten, betreffende o.a. sabbat en rein voedsel. In de praktijk werd een proseliet (zoals iemand die zich bekeerde tot het Joodse geloof werd genoemd) ingelijfd bij het Joodse volk. Voor Paulus baant de komst, offerdood, opstanding en verhoging van Christus een nieuwe weg van behoudenis, zodat die inlijving niet meer wordt gevraagd. In deze brief legt hij de grondslag van zijn evangelie uit.

De verantwoordelijkheid van heidenen

In zijn toespraak te Lystra tot niet-Joden (Hand 14) verweet Paulus hun hun afgoderij en spoorde hen aan hun “ijdel bedrijf” op te geven en zich te bekeren tot “de levende God, die de hemel, de aarde, de zee en al wat erin is gemaakt heeft”. In het verleden had God alle volken op hun eigen wegen laten gaan, al had Hij Zich niet onbetuigd gelaten door vruchtbare tijden, spijs en vrolijkheid rijkelijk te schenken.

De andere toespraak gericht tot niet-Joden, waarvan Lucas in Handelingen 17 een samenvatting geeft, is van gelijke strekking. Ondanks hun eigendunk verkeerden ook de Atheners, met hun veelheid van afgoden, in een heilloze toestand, “zonder hoop en zonder God in de wereld”.

In de brief richt Paulus zich eerst tot de heidenwereld, en stelt mensen verantwoordelijk voor hun afgoderij. Want de onzichtbare God heeft Zich in de zicht-

Indeling van de brief aan de Romeinen

1:1-15	Inleiding: Paulus' intentie naar Rome te reizen
1:16-3:20	Het evangelie van rechtvaardiging door geloof voor iedereen
3:21-5:21	De openbaring van Gods gerechtigheid in Christus
6:1-7:26	Het nieuwe leven van verbondenheid met Christus
8:1-39	Het leven door de Geest
9:1-11:36	Israël in Gods heilsplan
12:1-15:13	Het nieuwe leven in Christus in de praktijk
15:14-16:27	Persoonlijke mededelingen en groeten

bare natuur bekendgemaakt. Hij heeft de mens het geestelijke vermogen geschonken in te zien dat alles in de wereld om hem heen tot stand is gekomen door de goddelijke kracht en wijsheid van een Schepper: "Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping van de wereld uit zijn werken met het verstand doorzien, zodat zij geen verontschuldiging hebben" (Rom 1:20). Is niet de Schepper meer dan Zijn schepsel? Een psalmist schreef eens: "Zou Hij, die het oor plantte, niet horen? die het oog vormde, niet zien? Zou Hij, die de volken onderwijst, niet straffen, Hij, die de mens kennis leert?" (Ps 94:9,10). Hoe kunnen mensen, die begiftigd zijn met intelligentie, de schepping toeschrijven aan "hetgeen gelijkt op het beeld van een vergankelijk mens, van vogels, van viervoetige en van kruipende dieren" (Rom 1:23)?

De toorn van God

Als gevolg van deze afval komt Gods toorn over de wereld: "Want toorn van God openbaart zich van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden" (v.18). Gods toorn duidt Zijn straffend gericht aan, in de eerste plaats in de huidige wereld en in de tweede plaats op de grote dag van oordeel in de eindtijd.

Tot driemaal toe zegt Paulus dat mensen Gods orde in de wereld hebben "vervangen". In plaats van de ware God die alles geschapen heeft, aanbidt men afgoden (v.23). In plaats van Gods waarheid te geloven, heeft men leugens verzonnen (v.25). En in plaats van de natuurlijke omgang gaan mannen en vrouwen op een onnatuurlijke wijze met elkaar om (v.26). Daartegenover zegt Paulus, weer driemaal, dat God mensen heeft overgegeven aan hun eigen decadentie: aan hun hartstochtelijke onreinheid (v.24), aan hun onnatuurlijke lusten (v.26) en aan hun verwerpelijk denken (v.28).

Behalve de noodlottige gevolgen in de huidige wereld van het onnatuurlijke gedrag van mensen, komt er een dag wanneer "God het in de mensen verborgene oordeelt volgens mijn evangelie, door Christus Jezus" (2:16). In zijn toespraak tot een heidens gehoor in Athene, waarschuwt Paulus hiervoor: "God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden van onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen; omdat Hij een dag

heeft bepaald, waarop Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen door een man, die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken” (Hand 17:30,31).

In deze brief aan de Romeinen gaat Paulus hier nader op in, als hij – naar aanleiding van de komst van “de dag van de toorn en de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God” – schrijft dat er bij die gelegenheid toorn en gramschap, verdrukking en benauwdheid, over ieder mens die kwaad bewerkt, zullen komen (2:5-9).

Het evangelie voor de niet-Joden

In de voorafgaande eeuwen had God de heidenwereld overgelaten aan de duisternis van onwetendheid. Een psalmist constateerde: “Hij heeft Jakob zijn woorden bekendgemaakt, Israël zijn inzettingen en zijn verordeningen. Aldus heeft Hij aan geen enkel volk gedaan, en zijn verordeningen kennen zij niet” (Ps 147:19,20). Later in zijn brief stelt Paulus de vraag: “Wat is dan het voorrecht van de Jood?” en geeft als antwoord: “Velerlei in elk opzicht. In de eerste plaats toch dit, dat hun Gods woorden zijn toevertrouwd” (Rom 3:1,2).

In deze situatie hebben de komst, offerdood, opstanding en verhoging van Christus, met het vooruitzicht op Zijn wederkomst, een grote verandering teweeggebracht. De opgestane Christus gaf bevel het evangelie aangaande Hem overal in de wereld te verkondigen: “Gaat heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping” (Mar 16:15). Zowel Joden als niet-Joden, ongeacht de grote religieuze verschillen, worden geroepen in Jezus van Nazaret te geloven en in Zijn naam gedoopt te worden: “Want u allen, die in Christus gedoopt bent, hebt u met Christus bekleed. Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: u allen bent immers één in Christus Jezus” (Gal 3:27,28).

Dit dan is de nieuwe situatie in de heilsgeschiedenis, die in de brief aan de Romeinen als uitgangspunt dient. Met de verschijning en verhoging van Christus is een nieuw tijdperk aangebroken. Het heil is niet meer, zoals Jezus tegen de Samaritaanse vrouw zei, “uit de Joden” maar uit geloof in Christus: “De behoudenis is in niemand anders, want er is ook onder de hemel geen andere naam aan de mensen gegeven, waardoor wij moeten behouden worden” (Hand 4:12); “En dit is het getuigenis: God heeft ons eeuwig leven gegeven en dit leven is in zijn Zoon” (1 Joh 5:11). Het evangelie doet een beroep op de Jood en de niet-Jood zich te bekeren. Verdrukking en benauwdheid enerzijds en heerlijkheid, eer en vrede anderzijds zullen op de oordeelsdag openbaar worden “eerst voor de Jood en ook de Griek. Want er is geen aanzien van de persoon bij God” (Rom 2:9-11).

A.H.